

55

USTAWA

z dnia 16 lutego 1961 r.

o ochronie roślin uprawnych przed chorobami, szkodnikami i chwastami.**Rozdział 1.****Przepisy ogólne.**

Art. 1. 1. Ochronę roślin uprawnych przed szkodliwym działaniem chorób, szkodników i chwastów prowadzi się na zasadach określonych w ustawie.

2. Przez rośliny uprawne rozumie się rośliny w stanie świeżym lub suchym, ich części, owoce i nasiona.

3. Ochrona roślin obejmuje zwalczanie chorób, szkodników i chwastów w kraju oraz zabezpieczenie przed przenikaniem ich z zagranicy i za granicę.

4. Środki mające na celu niedopuszczenie do przenikania do kraju z zagranicy lub z kraju za granicę chorób, szkodników i chwastów stanowią kwarantannę roślin.

Rozdział 2.**Zwalczanie chorób, szkodników i chwastów w kraju.**

Art. 2. 1. Ustanawia się obowiązek zwalczania chorób, szkodników i chwastów określonych przez Ministra Rolnictwa w drodze rozporządzenia.

2. Określając podlegające zwalczaniu choroby, szkodniki i chwasty, Minister Rolnictwa ustala zarazem sposoby i terminy wykonania obowiązku zwalczania.

3. Minister Rolnictwa może w drodze rozporządzenia upoważnić prezydium wojewódzkich lub powiatowych rad naro-

dowych do określania w drodze zarządzenia, które choroby, szkodniki i chwasty podlegają obowiązkowi zwalczania na obszarze danych województw bądź powiatów, oraz do ustalania sposobów i terminów wykonania tego obowiązku.

Art. 3. W celu zwalczania chorób, szkodników i chwastów mogą być stosowane w całym kraju lub na określonym obszarze następujące środki:

- 1) obowiązek indywidualnego lub zespołowego wykonywania czynności i zabiegów, mających na celu wykrywanie występujących chorób, szkodników i chwastów albo zapobieganie ich pojawianiu się i szerzeniu,
- 2) obowiązek wykonywania czynności i zabiegów mających na celu likwidowanie chorób, szkodników i chwastów, nie wyłączając niszczenia roślin, przetworów roślinnych oraz wszelkich przedmiotów, które mogą być rozsadnikami chorób, szkodników i chwastów,
- 3) zakaz uprawy, sprzedaży i użytkowania określonych gatunków i odmian roślin albo uzależnienie uprawy, sprzedaży i użytkowania tych roślin od dopełnienia określonych warunków oraz nakaz uprawy określonych gatunków i odmian roślin,
- 4) zakaz przewożenia i przenoszenia żywych szkodników, chwastów oraz roślin, przetworów roślinnych i wszelkich przedmiotów, które mogą być rozsadnikami chorób, szkodników i chwastów, albo uzależnienie tego przewożenia i przenoszenia od dopełnienia określonych warunków,

- 5) obowiązek odpowiedniego oznaczania lub ogradzania miejsc, w których wystąpiły choroby, szkodniki lub chwasty,
- 6) obowiązek zawiadamiania właściwych do spraw rolnych organów administracji państwowej w określonym terminie o pojawieniu się określonych chorób, szkodników i chwastów,
- 7) obowiązek odpłatnego użyczenia aparatów i narzędzi pomocniczych do ochrony roślin.

Art. 4. 1. Obowiązek zwalczania chorób, szkodników i chwastów wykonuje użytkownik gruntu lub innych obiektów na koszt własny, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

2. Minister Rolnictwa może określić zabiegi, które będą wykonywane przez właściwe do spraw rolnych organy prezydiów rad narodowych.

Art. 5. 1. Osobom, które nie dopełniły obowiązku ochrony roślin (dokonania lub powstrzymania się od określonej czynności), właściwy do spraw rolnych organ prezydium rady narodowej doręcza wezwanie do dokonania w określonym terminie czynności, do której byli zobowiązani, lub czynności koniecznej dla przywrócenia stanu poprzedniego.

2. Termin nie może być krótszy niż 24 godziny od chwili doręczenia wezwania.

3. W razie niewykonania czynności w wyznaczonym terminie właściwy do spraw rolnych organ prezydium rady narodowej zarządza zastępcze wykonanie tych czynności przez wyznaczoną osobę fizyczną lub prawną na ryzyko i koszt użytkownika.

4. Jeżeli zwłoka w wykonaniu czynności mogłaby przynieść szkodę dla interesu społecznego, właściwy do spraw rolnych organ prezydium rady narodowej może zarządzić zastępcze wykonanie czynności bez uprzedniego wezwania użytkownika do ich wykonania.

Art. 6. 1. W przypadku szczególnego zagrożenia roślin przez choroby, szkodniki i chwasty lub masowego ich występowania oraz w przypadku konieczności zastosowania zabiegów wynikających z zobowiązań międzynarodowych Minister Rolnictwa może zarządzić wykonanie zabiegów koniecznych dla zwalczania chorób, szkodników i chwastów przez użytkowników gruntów lub innych obiektów albo przez wyznaczone przez Ministra Rolnictwa organy lub instytucje, całkowicie lub częściowo na koszt Państwa.

2. Minister Rolnictwa może upoważnić prezydium wojewódzkich rad narodowych na określony czas do wydawania zarządzeń o wykonaniu na terenie województwa lub jego części niezbędnych zabiegów, stosownie do przepisów ust. 1.

Art. 7. 1. Użytkownikowi gruntu może być przyznane odszkodowanie za rośliny zniszczone wskutek zabiegów podjętych w celu ochrony roślin przez właściwe do spraw rolnych organy administracji państwowej.

2. Minister Rolnictwa określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb przyznawania odszkodowania.

Art. 8. Koszty odkazania lub oczyszczania roślin i przetworów roślinnych zarażonych ponosi w obrocie krajowym dostawca tych roślin i przetworów.

Art. 9. Właścicielom bądź użytkownikom roślin lub gruntów, którzy stosowaniem się do wydanych zarządzeń przyczynili się do opanowania chorób lub wytepienia szkodników i chwastów, ponosząc przy tym straty gospodarcze, prezydium powiatowej rady narodowej może przyznać stosowny zasiłek.

Rozdział 3.

Zaopatrzenie rolnictwa w chemiczne środki ochrony roślin oraz w aparaty i narzędzia pomocnicze do ochrony roślin.

Art. 10. Chemicznymi środkami ochrony roślin w rozumieniu niniejszej ustawy są wszelkie artykuły pochodzenia syntetycznego i naturalnego, służące do zwalczania chorób, szkodników i chwastów lub do zapobiegania ich pojawianiu się, a także artykuły i preparaty służące jednocześnie do tych celów i do celów sanitarnych.

Art. 11. 1. Do obrotu handlowego i stosowania mogą być dopuszczone tylko te chemiczne środki ochrony roślin, na które Minister Rolnictwa wydał zezwolenie.

2. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej określi w drodze zarządzenia warunki i tryb udzielania zezwoleń.

3. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Przemysłu Chemicznego określi w drodze zarządzenia warunki stosowania chemicznych środków ochrony roślin.

Art. 12. Prezydium powiatowych bądź wojewódzkich rad narodowych powinny zobowiązać uspołecznione jednostki handlowe do wprowadzenia w określonych terminach do obrotu handlowego na terenie powiatu bądź województwa wyznaczonego asortymentu i ilości chemicznych środków oraz aparatów i narzędzi pomocniczych do ochrony roślin w ramach planowej produkcji krajowej i dostaw z importu.

Art. 13. 1. Właściciele i użytkownicy aparatów i narzędzi pomocniczych do ochrony roślin obowiązani są utrzymywać te aparaty i narzędzia pomocnicze w stanie zdającym do użytku przez cały okres, w którym wykonuje się zabiegi ochrony roślin.

2. Minister Rolnictwa określi w drodze zarządzenia okresy, o których mowa w ust. 1.

3. W razie niedopełnienia przez właściciela lub użytkownika obowiązku utrzymania aparatów i narzędzi pomocniczych do ochrony roślin w stanie zdającym do użytku w okresie, o którym mowa w ust. 2, właściwe do spraw rolnych organy prezydiów powiatowych rad narodowych mogą zarządzić zastępcze wykonanie tych czynności na ryzyko i koszt właściciela.

Rozdział 4.

Kwarantanna roślin.

Art. 14. Minister Rolnictwa w drodze rozporządzenia wydanego w porozumieniu z Ministrem Handlu Zagranicznego ustanawia obowiązek zapobiegania przenikaniu z zagranicy i za granicę określonych chorób, szkodników i chwastów oraz ustala sposoby i terminy wykonania tego obowiązku.

Art. 15. W obrocie z zagranicą mogą być stosowane następujące środki:

- 1) zakaz przywożenia (przynoszenia) z zagranicy, wywożenia (wynoszenia) za granicę oraz przewożenia przez obszar Polski (tranzyt) żywych szkodników, chwastów oraz roślin, przetworów roślinnych i wszelkich przedmiotów, które mogą być rozsądnymi chorobami, szkodnikami i chwastami,
- 2) ustalenie warunków, jakim powinny odpowiadać zarówno rośliny i przetwory roślinne przywożone z zagranicy, wywożone za granicę oraz przewożone przez obszar Polski (tranzyt), jak i ich opakowanie i sposób transportu.

- 3) ustalenie warunków postępowania z roślinami, przetworami roślinnymi i środkami transportu porażonymi chorobami, szkodnikami i chwastami bądź podejrzany o to porażenie w specjalnych przypadkach, gdy te rośliny, przetwory i środki transportu zostały dopuszczone do wwozu, w szczególności uzależnienie dopuszczenia do obrotu od oczyszczenia, odkażenia lub przerobu,
- 4) wprowadzenie obowiązku niszczenia roślin, przetworów roślinnych i innych przedmiotów, które mogą być rozsadnikami chorób, szkodników i chwastów,
- 5) wyznaczenie:
 - a) granicznych punktów celnych, przez które wyłącznie może odbywać się przewożenie (przenoszenie) roślin, przetworów roślinnych i innych przedmiotów, które mogą być rozsadnikami chorób, szkodników i chwastów,
 - b) innych punktów celnych, w których będą przeprowadzane odprawy celne.

Art. 16. Szczegółowe przepisy dotyczące obrotu zagranicznego roślinami i ich przetworami ustala Rada Ministrów.

Rozdział 5.

Postępowanie w sprawach ochrony roślin i kwarantanny.

Art. 17. 1. Pracownicy właściwych do spraw ochrony roślin organów administracji państwowej oraz inne osoby zaopatrzone w odpowiednie upoważnienia tych organów, uprawnieni są do:

- 1) wstępu na grunty, gdzie są lub były uprawiane rośliny, do miejsc i pomieszczeń, gdzie są lub były przechowywane rośliny i ich przetwory oraz do środków transportowych, którymi były lub są przewożone rośliny lub ich przetwory,
- 2) kontroli stanu aparatów i narzędzi pomocniczych do ochrony roślin,
- 3) kontroli wykonania przez osoby fizyczne i prawne przepisów o ochronie roślin,
- 4) wglądu do dokumentów, dotyczących uprawy, przewożenia, przechowywania lub obrotu handlowego roślinami i ich przetworami,
- 5) bezpłatnego pobierania próbek roślin, przetworów roślinnych, chemicznych środków ochrony roślin oraz gleby,
- 6) żądania potrzebnych informacji.

2. Minister Rolnictwa określa tryb wydawania upoważnień, o których mowa w ust. 1, oraz tryb i przypadki, w których nastąpić może bezpłatne pobranie próbek, o których mowa w ust. 1 pkt 5, a także dopuszczalną ich wielkość.

Rozdział 6.

Przepisy szczególne i karne.

Art. 18. Minister Rolnictwa może w przypadkach wprowadzenia obowiązku stosowania określonych środków ochrony roślin:

- 1) zezwolić zakładom, instytucjom i osobom prowadzącym badania naukowe na postępowanie odmienne od powszechnie obowiązującego w zakresie niezbędnym dla prowadzenia tych badań,
- 2) określać szczególne sposoby stosowania środków ochrony roślin na gruntach będących we władaniu jednostek państwowych lub spółdzielczych.

Art. 19. 1. O ile ustawa nie stanowi inaczej, Państwo ponosi koszty czynności urzędowych i zabiegów podejmowanych przez właściwe do spraw rolnych organy administracji państwowej na podstawie przepisów o ochronie roślin.

2. Minister Rolnictwa może w drodze rozporządzenia wprowadzić obowiązek pokrywania przez zainteresowane jednostki kosztów poszczególnych czynności urzędowych i zabiegów określonych w ust. 1.

Art. 20. Organy Milicji Obywatelskiej mają obowiązek w razie potrzeby udzielić ochrony osobom wykonującym przymusowe czynności w zakresie ochrony roślin wynikające z mocy ustawy lub przepisów na jej podstawie wydanych.

Art. 21. 1. Kto wykracza przeciwko przepisom art. 2 i art. 11 ust. 1 ustawy oraz przepisom rozporządzeń i zarządzeń wydanych na podstawie art. 2, art. 11 ust. 2 i 3, art. 14 oraz art. 16 podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub karze grzywny do 4.500 zł.

2. Jako karę dodatkową można orzec przepadek nie podlegających zniszczeniu roślin i przetworów roślinnych zarażonych lub podejrzanych oraz wszelkich przedmiotów, które mogą być rozsadnikami chorób, szkodników i chwastów, jak również przepadek chemicznych środków ochrony roślin nie dopuszczonych do obrotu (art. 11 ust. 1).

3. Orzekanie następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

Rozdział 7.

Przepisy końcowe.

Art. 22. Ilekroć w ustawie jest mowa:

- 1) o prezydiach wojewódzkich rad narodowych, należy przez to rozumieć również prezydium rad narodowych miast wyłączonych z województw,
- 2) o prezydiach powiatowych rad narodowych, należy przez to rozumieć również prezydium rad narodowych miast stanowiących powiaty miejskie oraz prezydium dzielnicowych rad narodowych miast wyłączonych z województw.

Art. 23. Egzekucja należności za zastępcze wykonanie czynności wymienionych w art. 5 i 13 następuje w trybie egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych.

Art. 24. Ustawa nie narusza umów międzynarodowych obowiązujących Polskę w zakresie kwarantanny i ochrony roślin przed chorobami, szkodnikami i chwastami.

Art. 25. Przepisy ustawy nie mają zastosowania na obszarze lasów i gruntów leśnych w rozumieniu przepisów o państwowym gospodarstwie leśnym oraz przepisów o zagospodarowaniu lasów i nieużytków nie stanowiących własności Państwa.

Art. 26. 1. Traci moc ustawa z dnia 19 listopada 1956 r. o ochronie roślin uprawnych przed chorobami, szkodnikami i chwastami (Dz. U. Nr 55, poz. 253).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc przepisy dotychczasowe, o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 27. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki
Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki